

Gro Harlem Brundtland

Appell, Bragernes Torg, Drammen - 13.4.91

Miljø på dagsordenen

Kjære drammensere!

I går la Regjeringen fram forslaget til skatterreform. Og som dere har sett av aviser og TV, er dette et spørsmål som sikkert vil få stor oppmerksomhet i tiden fremover. Regjeringen arbeider også med en rekke andre saker som er både viktige og vanskelige: det gjelder arbeidsløsheten, EØS-forhandlingene, laksestriden med USA, gjeldsklemma mange har kommet i eller barns oppvekstvilkår - det er noen stikkord fra det som preger Regjeringens arbeid og hverdag.

Jeg skal i dag la disse spørsmålene ligge, selvom jeg vet at de interesserer mange av dere sterkt. Dere, som vi, er også sterkt opptatt av hvordan vi i årene fremover skal få gjennomført den snuoperasjonen vi trenger når det gjelder bevaring av natur og miljø.

Alle konstaterer vi jo ved selvsyn at det er mye som er galt fatt. Det kan være elvene vi ikke lenger kan bade eller fiske i; drikkevannene som er utsatt - eller den sure nedbøren som truer skogene våre. Vi omgir oss med kjemikalier og luftforurensninger som fremkaller sykdommer

og plager, som f.eks. allergi og astmaproblemer.

Vi står dessuten ikke bare overfor synlige og direkte plagsomme forurensninger. Forskerne har også i flere år, og med stadig sterkere ryggdekning, advart oss mot de fremtidige problemene verden vil få - om vi ikke reduserer utslippene av de såkalte klimagassene. Her står vi overfor den såkalte drivhuseffekten, som i korthet betyr at temperaturen på jorda vil øke, med de mange og dels uoverskuelige følger det vil få. Dere kan sikkert levende forestille dere hva det vil medføre om verdenshavene stiger og ørkenområdene utvides - i form av økt fattigdom, sosiale og politiske kriser og store folkegrupper på vandring.

Hva må være den viktigste reaksjonen på disse signalene om at vi nå er i ferd med å bryte naturen og jordas tålegrense? Jo, for det første at vi alle stiller oss bak parolen om at det eneste som nytter i årene fremover, er politisk handling for å snu utviklingen. Og, for det andre, at vi alle er innstilt på å måtte bidra til å sikre fremtiden. Vi må godta de forandringene og tiltakene som må gjennomføres for å endre både produkter, produksjonsmetoder og forbruksmønstre til fordel for natur og miljø.

For det er hva det nå dreier seg om: Å øke forståelsen for at noe må gjøres, og styrke oppslutningen om en offensiv, konkret og resultatorientert politikk. I årene fremover er vi helt avhengig av at alle de politiske nivåene trekkes med - kommunene, fylkene, staten og det internasjonale samfunnet.

Men ikke bare det: Vi er selvsagt også avhengig av at hver enkelt av oss, og ikke minst bedriftene, organisasjonene og interessegruppene spiller på dette samme miljøpolitiske laget. Et lag som må ha som sitt hovedmotto: Bærekraftig utvikling. Vi må nå legge om kursen, slik at vi kan se våre barn, barnebarn og oldebarn inn i øynene når den tid

kommer - og slik at vi også kan gi alle fremtidige generasjoner en jord å leve med.

Det er heldigvis mange former for handling og tiltak som kan peke i denne riktige retningen. Innsamling, sortering og gjenbruk av avfall - det være seg batterier, glass, kjemikalier eller papir - er ett eksempel; tiltak for å spare energi er et annet. Her ser vi hvordan hver enkelt av oss, gjennom bevisst innstilling og i samspill med offentlige ordninger av ulike slag, kan få være med gjennom praktisk handling.

Kommunene har en stor rolle å spille i denne prosessen, illustrert ved Miljøpakke Drammen - som de fire kommunene i området har fått i stand. Her er alle de kommunale etatene trukket med, og det er satt opp konkrete og ærgjerrige mål for å bedre både naturen, miljøet og kulturkvaliteten i regionen. Regjeringen la for sin del nylig frem en stortingsmelding om miljøvern i kommunene, som nettopp bygger på de positive erfaringene fra miljøpakke Drammen og andre liknende forsøk.

Men vi vil ikke komme raskt nok til målet, hvis vi ikke også bruker offensive, nasjonale virkemidler for å endre produksjon og forbruksmønstre. Det er bl.a. i denne sammenhengen vi må benytte oss av miljøavgiftene. Ved å avgiftsbelegge utslippskildene, setter vi en pris på det å forurense. Det betyr at det vil være i hver enkelts, og i hver bedrifts interesse, å endre sin adferd til fordel for miljøet.

Jeg skal gi dere ett eksempel. Etter at vi nå har innført en CO2 avgift for aktivitetene på norsk sokkel, har oljeselskapene økt bestrebelsene på å finne frem til mer miljøvennlige produksjonsmetoder. Når vi derfor må innstille oss på å øke bruken av miljøavgifter, er ikke hensikten først og fremst at staten skal sanke inn mer penger til statskassa, men at det skal stimulere til endrede produksjonsmåter og forbruksvaner. Og - for igjen

å si det: Økningen i miljøavgiftene vil gå sammen med reduksjoner av andre skatter og avgifter.

Vi må også ha tiltak og avtaler på det internasjonale planet. Ødeleggelsen av ozonlaget, drivhuseffekten og den sure nedbøren taler sitt tydelige språk om at nasjonene må finne fram til felles, forpliktende ordninger. De fleste forurensningene stopper jo ikke ved landgrensene, og skal vi ha håp om å lykkes, må det internasjonale samfunn raskt finne fram til nye kjøreregler og avtaler som sikrer en fornuftig forvaltning av jordas naturessurser.

Norge har valgt å spille en pådriverrolle i denne prosessen, både når det gjelder økt miljøsamarbeid i Europa og gjennom FNs arbeid for å samle alle verdens nasjoner bak en felles innsats for vår jord.

Mange spør meg om vi har noe håp om å kunne snu utviklingen. Og mange er også utålmodige, og synes det går for sent. Til disse og til dere vil jeg svare: Ja, det er håp om å få det til. Men det er også gode grunner til å være utålmodige. For vi har ikke flust av tid, og det er mange brikker som raskt må falle på plass - her hjemme, og i det internasjonale samfunn.

Derfor er det så viktig at vi hver og en engasjerer oss i miljødebatten. Det vi nå trenger er en bred allianse som gir tyngde i arbeidet for et bedre miljø og en bærekraftig utvikling. Som det er sagt: I miljøpolitikken må vi tenke globalt og handle lokalt! Men sannelig må vi også tenke lokalt - og handle globalt!